

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uradniškimi izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gid. 6:60
pol leta 6 „ 60 „ 3:30
četrt leta 3 „ 30 „ 1:70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolnane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gid. 1:60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Oglas in poslanice

se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gid. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 30 kr. petih vrstah.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

«Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Preprečen shod v Kojskem.

Narodno-napredna stranka je sklicala v nedeljo javni shod v Kojskem. — Shod je naznanila edino le v „Soči“ in „Primorcu“, torej v listih, katerih klerikalci ne smejo čitati.

Ze v soboto, zlasti pa v nedeljo predpoldne, so prihajala iz Brd poročila, da klerikalci se pripravljajo na skandale. Imenovali so se tudi agitatorji, med njimi: neizogibni Štefa Makuc iz Grojne, zupan v St. Ferjanu Klanjšček, Skolaris Ant. v Vipolzah in nekateri duhovniki....

Sklicateljev to seveda ni prav nič oplašilo, marveč sli so, da se vsaj javno konstatuje klerikalna brezobraznost in predrznost, — katero utegnemo zopet mi o svojem času povrniti „klin s klinom“. Naša stranka je hotela imeti javni shod za svoje pristaje, in je računala na to, da se klerikalci vsaj zdaj, ko ni volitev, ne bodo mešali, v kar niso poklicani, kakor bi se ne mešali mi, ko bi klerikalci imeli shod za svoje ljudi. Ako pa je klerikalcem ljubo, da začne naša stranka drugače postopati, — pa dobro: naj se jej izpolni želja! In jasnost v tem pogledu so klerikalci preskrbeli.

V nedeljo popoldne torej je bila Marinčeva dvorana v Kojskem polna. Shod bi se bil tudi v redu vršil, da niso došli duhovniki. Dospel je celo generalissimus klerikalne armade — dr. Jože Pavlica iz goriskega semenišča. Kaj je iskal na shodu narodno-napredne stranke drugega nego — zdražbo in preprij? Saj vedno pravimo, da gorisko semenišče je ognjišče vseh razporov v deželi. Vsa zgodovina od l. 1872. nam to potrjuje! — Znani vikartek Gerbec je prilomastil celo iz Zapotoka v kanalskem okraju ob Idriji, torej 4 ure daleč. In kaj je on iskal na shodu naše stranke sredi Brd v Kojskem?

Dr. Pavlica se je vsedel že k mizi, pripravljeno za sklicatelje in govornike, tako gotov se je čutil svoje stvari. V dvorani je zavladal mir. — Dr. Tuma je spregovoril komaj par stavkov, ko se še ni prav vedelo, kaj hoče, otvori li shod ali ne — kar zagrmil zupan Klanjšček tam iz gruč svojih vernih St. Ferjancev, da — naj se voli predsednik. Dr. Tuma odgovori, da shod je sklicala narodno-napredna stranka, da torej

on kot predsednik stranke odgovarja za red in prostost, ali oglasi se zopet dr. Pavlica, ki tudi hoče volitev predsednika. Podpiral ga je par prej naučenih znanih klerikalnih agitatorjev, ljudstvo pa je mirno gledalo ta prizor in poslušalo besedni boj o — volitvi predsednika. Vse je bilo prirejeno po istem vzorcu, kakor v Dutovljah, namreč: da se že pri volitvi predsednika shod razbije. Ako bi bil izvoljen klerikalni predsednik, bi imeli le klerikalni shod, — ako bi pa klerikalci propadli, bi shod s kričanjem razbili. V Dutovljah jih je bilo le 48, pa so tulili tako, kakor bi jih bilo res 300. — Dr. Tuma je videl take namere, zato je izjavil, da narodno-napredna stranka danes odpoveduje svoj javni shod v Kojskem, vabi pa le navzoče zaupnike na kratek pogovor.

Toda klerikalci se niso ganili iz dvorane, marveč vstrajali so toliko časa, da je bilo možem, ki so došli večinoma iz okoliskih vasij, čakanja že dovolj in bi radi že sli domov. Govorilo se je mnogo. Dr. Pavlica se je delal jako nedolžnega in stvarnega, češ, predsednik naj se voli, pa bo mir, in naj bo ta kdorkoli, bo dr. Tuma lahko govoril itd. — Toda to hinavščino dr. Pavlice je razkrulal župnik Marinčič z odkrito in možko besedo: „Mi nočemo, da bi tu govorili, ker bi marsikoga, ki ni z vami, morda vendarle ujeli v svoje mreže in ga storili tako nesrečnega.“ — Dr. Tuma je takoj hvaležno konstatoval odkritosrčno izjavo župnika Marinčiča, ki jasno govori, da klerikalci hočejo na vsak način naš javni shod zaprečiti. — To smo sprejeli tudi na znanje in v ravnanje za bodočnost. Klerikalna brezobraznost hoče imeti skandale, hoče boja in nemira in jeze in sovraštva, brani naši stranki, da bi sklicevala v miru svoje shode, — pa dobro: naj si pripiše posledice sama, ako naša stranka vrne to glavnicico z obrestmi vred!

Ko je bilo že pozno, se vspne v sredini župnik Marinčič in pravi: Može! Kdor ima le še iskrico katoliške zavesti (kriki: imamo jo vsi!), naj zapusti dvorano.... Rekel je se nekaj podobnega, ali med splošnim krikom ni bilo dobro umeti.... Na to so gnali ljudi proti dvema izhodoma, in sicer ne gledé na to, ali so ene ali druge stranke. „Shoda je konec, pojdemo, kaj bomo tu stali!“ so govorili možakarji, ki so opravljali službo venbaciteljev. Župnik Marinčič je

čakal do zadnjega, dokler je bil le še jeden, ki se je tresel pred njegovim srepim pogledom, ki je žugal, da prebode vsakega, ki ma ne šklocat. — V dvorani je ostala izbrana družba veljakov, katerim so se pridružili vračajoči se možje, ko so izvedeli, da so sklicatelji se v dvorani. Med razgovori in petjem smo se zabavali se uro časa, potem pa se mirno razšli vsak na svojo stran.

Shod v Kojskem bomo pa vendarle imeli, in sicer le svojih somišljenikov, drugim bo pristop zabranjen. Naša stranka je prepričana, da samo s pridigami o sv. veri ne pridemo daleč, imamo še drugih potreb, ki so nujnejše! Za sv. vero je dovolj prostora v cerkvi, a duhovniki imajo dovolj časa, da v cerkvah učijo sv. vero. Saj jih za to plačujemo! Mi pa hočemo delati za častni blagor našega ljudstva, ki ima velikih potreb, pomočij pa skoro od nikoder! Iz semenišča in iz farovžev pa ta pomoč ni prišla doslej in ne pride znanprej. Zato moramo zastaviti vsi posvetni rodoljubi svoje moči za boljše bodočnost našega naroda, a zahtevamo, da nas farovži v takem delu ne ovirajo. Ako pa pojdejo naši nunci po došedanjem vzgledu, bodo vzbujali čedalje hujski odpor, o katerem vemo le to, kje je prišel, a nimamo danes niti pojma, kje in kako utegne končati. Ako nekateri nunci sanjajo o svoji moči in odločnosti, naj ne pozablajo, da smo tudi mi tukaj, ki smo svobodni državljani ter pripravljeno, z vsemi sredstvi braniti se klerikalnega jarma. Nikar misliti, da se bomo dali strahovati! Gorisko semenišče in farovži hočejo boj — pa dobro, ga bodo imeli, ali odgovornost za posledice odklanjamo!

Vladni sistem in klerikalizem.

Mogočno je donela v sredo po poslanski zbornici na Dunaju beseda narodno-naprednega poslanca, g. dr. Ferjantčiča, ki je povzdignil glas v obrambo toli zatiranega in teptanega slovenskega naroda ter ozigosal vladni sistem po Koroskem, Štajerskem in po primorskih deželah, kateri je tak, da v prvih dveh omenjenih pokrajinah so izročeni Slovenci na milost in nemilost Nemcem, v naši pa Lahom. K temu je gledé na naše razmere dodal še to, da vladni sistem med

nami je videti tak, kakor bi delal z vso silo, da naše dežele ob Adriji padejo ob svojem času kakor zrel sad v roke sosednjega kraljevstva.

Iz žigosanja vladnega sistema, ki mori Slovence po vseh njihovih deželah, odmeva naš splošni položaj; v tem ga vidimo v vseh glavnih potezah. Vidimo, kako gine naš narod na Koroskem, kateremu so odvzeli pri zadnjih volitvah še tistega ednega poslanca, katerega je imel, vidimo, kako s silo hoče vlada ponemčiti štajerske Slovence, katerih deželni poslanci ne morejo vstrajati v deželnem zboru vsled nemškega nasilstva in nemške brezobraznosti, vidimo, kaj se godi pri nas, pa tudi, kako gre na Kranjskem, kjer stavi vlada Slovencev ovire povsodi, kjer le more.

Tisti sistem, po katerem nas vladajo, je kriv v glavnem, da se ni moremo razviti in napredovati tako, kakor bi hoteli in kakor nam priliče. Prav je torej storil dr. Ferjantčič, da je ozigosal v državni zbornici tisti sistem, kateri nas duši in raznaroduje. Za njegove besede mu moramo biti le hvaležni, in to še toliko bolj, ker z obsodbo tistega sistema je izrečena neposredno tudi obsodba — klerikalizma, ki se je zajedel v telo našega naroda ter mu trga kos za kosom iz drugače zdravega organizma. Vladni sistem ima mnogo „zaslug“, da se siri med nami klerikalizem, da klerikalci ostajajo na površju tako, kakor bi ne smeli gledé na splošni napredek in dobrobit našega naroda. Vlada gre klerikalcem na roke, in ti postajajo vedno bolj in bolj vladni. Kolikor bližje pa so vladi, toliko bolj daleč so od svojega naroda, toliko brezbriznejši postajajo v naših perečih vprašanjih strogo narodnega značaja.

Po vzgled v tem oziru ni treba hoditi daleč, saj ga imamo v deželi. Preobrat, kateri se je izvršil z dr. Gregorčičem, govori dosti jasno na to stran. Nekaj slovenski narodnjak, sedaj zaveznik Pajevjev in poslanec Furlanov! Vrgel je svojo slovensko narodnost med staro saro in tako se je lahko prvi zatekel v Sustersičev klub ter prezrl popolnoma hrvaško-slovenski klub, ko se je snoval na narodni podlagi. Tak je Gregorčič kot klerikalni poslanec, in taki so vsi drugi, ki sedé poleg njega v „centrum“, z dr. Sustersičem na čelu. V ta klub so se zatekli tudi tako zvani vladni Rusini, ker drugodi

66

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Kilon dvigne obraz.

»Kaj praviš, kaj? Ne ubiješ me?«

»Ne, ne ubijem te, in ako sem te poprej zgrabil pretrdo ter ti premenal kosti, odpusti mi!«

»Pomagam mi vstati?« reče Grk. »Nočeš me ubiti? kaj? Odpelji me torej na ulico, — dalje pojdem sam.«

Urso ga dvigne s tal kakor peresce ter ga postavi na noge in odpelje skozi temni hodnik na drugo dvorišče, od koder je držala pot v vežo in na ulico. Na hodniku si ponovi Kilon znovič v duhu: »Že je po meni in še le takrat, ko je bil že na ulici, si oddahne ter reče:

»Dalje že pojdem sam.«

»Mir bodi s teboj!«

»Tudi s teboj! Tudi s teboj! — Dovolj mi, da si oddahnem.«

Ko Urso odide, se Kilon globoko oddahne. Z rokama si jame tipati po prsni in bradi, kakor bi se hotel prepričati, da še živi; na to pa z urnimi koraki odrine naprej.

Prekoračivši nekoliko stotin korakov, obstane ter reče:

»Čemu me niso umorili?«

In navzlic temu, da se je pogostoma razgovarjal z Euricijem o krščanskem nauku, navzlic temu, da se

je razgovarjal s tem z Ursom nad reko, in navzlic vsemu, kar je slišal v Ostrijanu, ni mogel najti odgovora na to vprašanje.

III.

Vinicij si isto tako ni mogel raztolmačiti tega, kar se je bilo zgodilo, ter ni bil niti trohice manj osupnen nego Kilon. Kajti ako so se proti njemu ti ljudje tako obnašali, ter namesto tega, da bi se maščevali, obvezali skrbno njegove rane, to je le deloma pripisoval vplivu njihovega nauka, katerega so spoznavali, v dokaj večji meri pa Ligiji, in le nekoliko svojemu dostojanstvu. Toda njihovo ravnanje s Kilonom je presegalo vse njegove pojme o mogočem odpuščanju človeškem.

Tudi njemu se je nehoté rodilo v duši vprašanje: čemu kristijani niso ubili Grka? Lahko bi bili to učinili brez vsake kazni. Urso bi ga bil zakopal na vrtu, ali pa bi ga bil po noči vrgel v Tiberio, po kateri so za časa nočnih pobojev zarano pogostama plavala človeška trupla, za katerimi nihče ni vprašal, odkod so se vzela. Po Vinicijevem mnenju niso kristijani zgolj mogli, marveč so bili celo dolžni ubiti Kilonu. Usmiljenje v obče ni bilo znano onemu svetu, h kateremu je spadal mladi patricij. Samo Atenčani so postavili oltar boginji usmiljenja ter se dlje časa upirali, da ne bi bile vpeljane v Atenah borbe gladijatorjev.

Bilo je tudi v Rimu v navadi, da se je premaganim dalo odpuščanje. Tako je n. pr. Kalikrat, kralj Bretoncev, ki je bil za časa Klaudija vjet, bil z vsem bogato založen ter je svobodno bival v mestu. Toda maščevanje za osebne krivice se je zdelo vsem, in zlasti še Viniciju, povsem primerno in pravično. Odpustiti krivico, to je bilo nekaj, kar se je vpiralo

njegovi duši. Čul je seveda v Ostrijanu, da je treba ljubiti tudi sovražnike, toda smatral je to za nekako teorijo, ki nima veljave v življenju. Sedaj pa mu pride na misel, da Kilon ni bil ubit radi tega, ker so obhaja nekaj praznik, ali da nemara v tem mesečnem času kristijani ne smejo ubijati. Slišal je, da so časi, ko nekaterim narodom ni dovoljeno pričenjati vojske. Toda čemu v tem slučaju Grk ni bil oddan v roke pravice, čemu je dejal apostol, da je treba sedemkrat odpustiti, ko bi se kdo sedemkrat pregrešil, in čemu je rekel Glauko Kilonu: »Naj ti Bog tako odpusti, kakor ti jaz odpuščam?« Saj mu je vendar napravil Kilon najgroznejšo krivico, kakoršno le more človek človeku storiti, in Viniciju je pri samem pomisleku na to, kaj bi učinil z onim, ki bi mu umoril Ligijo, zavrela kri kakor krop. Vedel je, da bi ne bilo strašnejših muk, nego so one, s katerimi bi se bil maščeval. Oni pa je le odpustil. Pa tudi Urso mu je odpustil, on, ki bi bil mogel ubiti v Rimu vsakega, kogar bi bil hotel, a to povsem brez kazni, ker njemu je bilo treba samo, da ubije kralja nenorojskega gaja ter zavzame njegovo mesto. Ali bi se mogel človeku, kateremu se ni ubranil Kroton, upirati gladijator, ki je dosegel to čast, do katere se je povspel, samo s tem, da je ubil poprejšnjega »kralja«? Na vsa ta vprašanja je bil samo jeden odgovor: oni niso ubijali ljudi samo radi svoje dobrosrčnosti, tako velike, kakoršne še doslej ni bilo na svetu, marveč radi brezskončne ljubezni do drugih ljudi, ki jim je zapovedovala, da naj povsem pozabijo na samega sebe, na storjene jim krivice, na svojo srečo in nesrečo, ter da živé za drugo.

(Dalje pride.)

bi jih ne bili sprejeli nikjer. — Torej so združeni v tem „centrumu“ slovenski klerikalci z nekimi drugimi ter celo s poslanci, ki se imenujejo kar naravnost vladni! Da v takem krogu ne more biti dosti navdušenja za narodnostno delovanje, je pač umevno, umevno pa je tudi, da taki življenji ne bodo kalili vladi vode v narodnostnem pogledu. Zato nam daje poročilo tudi že klub sam na sebi, kateri ne pozna narodnosti, marveč le krščanstvo in ljudstvo.

In v takem krogu sedi dr. Gregorčič tatas, ko obupno bijemo narodnostni boj proti Lahom in njihovi zaščitnici — vladi. V takem krogu sedi pod komando pristnega brezdomovca dr. Šustersiča on, na katerega so gledali še nedavno nekje kakor na poluboga, in za katerim stojijo nekje gospoda, ki pa uvideva bolj in bolj, kam dere dr. Gregorčič s svojo politiko pod Šustersičevim absolutizmom. Za glavo so se prijimali nekateri Gregorčičevi pristanci v deželi, ko so videli, kako je prezrl za nas edino pravi hrvatsko-slovenski klub ter se priklopil „centrumu“. Niso hoteli tega verjeti ali sedaj verjamejo. Ali se obrnejo proti njemu?!

Ako prevdario, da dr. Gregorčiču ni za narodnost in njene pravice, kakor ni za to nobonemu izmed poslancev „centruma“, ako prevdario, da klerikalci se večejo z vlado, so torej njeni zanesljivi stebri, ter ako pomislijo, kam nas vede in kaj dela z nami tisti prošlani vladni sistem, potem jim mora presuniti srce ogorčenje in z istim se morejo obrniti v stran od — breznarodovcev! —

Da bi nekako nadomestili to, da izpuščajo narodnost, pa tim pridneje povdarjajo gospodarska svoja stremjenja, češ: v tem tiči vse. Ali to ni res! Na sploh že smatrajo Slovane v Avstriji kot pleme nekake druge vrste ter nas zastopajo povsodi v vsakem pogledu, tudi v gospodarskem, docim so Neslovani v vsakem oziru nad nami, torej tudi v gospodarskem. Ako vržemo strani narodnost, kaj mislite, da nas bodo potem bolj upoštevali na gospodarski strani? Kaj še! Še slabše bo, še manj bodo nas upoštevali.

Kdor nima pravic za svoj jezik in svojo narodnost, kdor ne velja nič, kar se tega tiče, tisti tudi nima pričakovati kdo vé kake ravnopravnosti od države na gospodarskem polju. Le politični otročaj bi mogel trditi kaj nasprotnega! —

S tem je pač dovolj povedano, kako deluje klerikalizem in v kaki zvezi je z vladnim sistemom, ki nam je toliko sovražen. Ostre obsodbe je vreden sistem, ali še ostrije klerikalizem, ki je nastal med nami samimi, ki razdvaja, cepi ter tira narod naravnost v tujstvo, počasi ali gotovo. Zato proč s vladnim sistemom, pa tudi proč z njegovo oporo med nami, s klerikalizmom, ako hočemo, da se naš splošni položaj kedaj zboljša.

Vspehi Sienkiewicza v Rusiji in za mejo.

Pod takim naslovom je priobčil neki ruski ilustriran žurnal o delovanju H. Sienkiewicza tako-le poročilo:

„Pred našimi očmi se godi nekaj v resnici nenavadnega: evropski zapad, ta ponosni evropski zapad, ki se tako ponaša z znamenitimi pisatelji, kateri poprej ni niti dopuščal možnosti, da bi sredi slovanskih narodov zamogli biti veliki pisatelji; zapad, ki je nekako prezirljivo zrl na slovansko književnost, je nakrat — v teku kakih pet ali šest let, popolnoma spremenil svoje nazore. Doslej ušesom tujeve tuja imena Tolstega, Dostojevskega, Turgenjeva, Orzeszkove, Sienkiewicza, Prusa so postala evropskemu zapadu bližnja, skoro sorodna. Umotvori, spisani v „barbarskem“ jeziku in prišedši izpod peresa avtorjev, pripadajočih k narodom, katere so še do nedavna smatrali za „pol kulturne“, so se jeli tam prevajati in izdajati v številnih izdajah; tam razpravljajo o njih, jih rešujejo in posnemajo; to je dejstvo, ki zasluži našo splošno pozornost.

V najnovejšem času je obrnil evropski zapad svojo pozornost zlasti Sienkiewiczu. Zanimanje, katero je vzbudil za mejo roman „Brez dogme“, sme se smatrati v resnici za nekaj nenavadnega, nenatornega, zlasti ako se vzame obzir na to, da je to zanimanje vzraslo pred našimi očmi, v teku dveh-treh let. Sienkiewicz se pojavlja na literarnem poprišču se le četrt stoletja. Poljsko občinstvo in poljska kritika je po obelodanjenju njegovih skromnih pisem iz Amerike, „Črtic z ogledom“ in drugih drobniš pripovedek opazala

v njem nenavaden talent, po obelodanjenju obsirnega romana „Z ognjem in mečem“ pa je trdila, da Sienkiewicz ni samo nenavaden talent marveč tudi velik pisatelj. Sluh, dohajajoč na ušesa zapadnih kritikov o tem „velikem“ pisatelju, je izzval pri poslednjih samo skeptičen nasmeh. „Mi vemo“, so dejali, „kako Poljaki pretiravajo pomen in talent svojih rojakov. Sienkiewicz verjetno pripada k številu onih umetno vstvarjenih znamenitostij, katerih slava se vzdržuje z jedinim poljskim patriotizmom.“ Ruska kritika in rusko čitajoče razumnstvo se je obnašalo do Sienkiewicza nekoliko drugače: ono je priznalo v avtorju romana „Z ognjem in mečem“ odličnega pisatelja skoro sočasno s poljsko kritiko in s poljskim čitajočim razumnstvom. Da, še več: ako omenjam ogromen vspeh umotvorov Sienkiewicza v Rusiji, obilico prevodov njegovih spisov na ruski jezik, obilico kritičnih člankov o njem (a to v najbolj resnih organih in posebnih izdajah) pa se nam nehoté vsiljuje vprašanje: kje prav za prav je Sienkiewicz popularnejši, na Poljakem ali v Rusiji? To je prav ono vprašanje, katero je izrazil neki ruski kritik gledé Tolstega in njegove popularnosti na zapadu.

Popularnost Sienkiewicza v Rusiji je skazala poljskemu pisatelju veliko službo, kajti, naj se tudi glasi to nekako čudno, resnica je vendar-le, da Sienkiewiczeva slava je prodrla na zapad čez Rusijo. Še le potem, ko je ruska kritika in rusko razumnstvo z nenavadnim zanimanjem, spreminjajočim se pogostokrat v neizmerno radost, jelo govoriti o njem — se je jel zanimati za poljskega pisatelja evropski zapad in Amerika. Toda njegovi romani „Z ognjem in mečem“, „Potop“, „Pan Volodjeviski“, tako bližnji duhu ruskega čitatelja (ne gledé na njih specifičen poljski značaj), niso mogli v zadostni meri zanimati zapadnega čitatelja. Celo romana „Brez dogme“ in „Rodbina Polancekih“, s tako rečeno univerzalnimi tipi, nista bila zmožna, vzbuditi dovolj zanimanja. Povsem drugače pa je bilo, ko je bilo zamejnemu občinstvu dana prilika: seznaniti se s poslednjim obsirnejšim delom Sienkiewicza, z romanom „Quo vadis“. Tu je vspeh prekosil vse pričakovanje.

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

V Gorici, 18. febr. (Tutti frutti). — Prijatelj mi piše: — Klobase! Ali se vam ne cedé sline? Kako bi se vam še le cedile, ko bi spoznali slast naših pustnih klobas! Naša klobasarna je že dlje časa na glasu, a bolj v domačih krogih. Dobro izvežbanega klobasarja smo dobili tam nekje od beneške meje. Sedaj, ko vse sega po klobasah, bodisi oženjen ali ne še oženjen, bode stala moja reklama menda na pravem mestu. Insetat pa uvrstite pod vzglavje „Tutti frutti“, da ga nobeden ne prezre. Za vzorec Vam pošiljam dve: —

Vdova je. Otroke ima. Otroci pa niso zapuščeni, ne. Vzgojitelja imajo, dobrega vzgojitelja. Vsaki dan pod noč pride in počuje in vzgojuje to nedolžno otročjo nedolžnost. Večkrat se tudi z materjo na samem razgovarjata o metodah vzgojevanja. Pozno v noč zapušča vzgojitelj svojo deco.

Na pol ure dolgi poti ga srečamo. Pozdravimo ga po staroslovenski navadi z „Bog daj dober večer!“, a kako se začudimo, ko nam ta odzdravi z „brr, brr!“ „Morda je tako zamisljen v svoj pouk“, si mislimo, in mu oprostimo. Pa oglejmo si nekoliko to nočno prikazen! Velika njegova postava je zavita v žensko ruto; izpod nje se mu vidi nekoliko suknje, ki je menda črne barve, ako nas noč ne moti.

Ne daleč od vdovinega doma je zapuščena krčma. V njej je danes veliko svetlobe. Poglejmo malce skozi okno. Za pečjo zapazimo našega znanca, našo znanco in krčmarico. Razgovarjajo se in okrepčujejo. Beseda dá besedo. Pozno je že v noč. Noč je temna. Treba je oditi. Krčmarica ponudi luč. Vzgojitelj se je zbrani, češ, vidi se dovolj. Ko stopita naša znanca ven, bi se trebalo raziti, jeden na desno, drugi na levo. A kako pustiti samo žensko v temno noč! Lahko bi kam padla, nogo zločila! Tega se naš vzgojitelj spomni in glej obroto dobrotasto! Vodnik je tu.

Izgnila sta v temi. Le potrudimo se tiho za njima. Vse je tiho. — Le tihotni koraki naših znanecv se čujejo.

Tam v ovinku pod zidom je bilo. Nesreča nikdar ne spi. Potrudimo se bližje, da vidimo, kaj se je zgodilo. Revica, padla je, dvakrat zaporedoma a brž je vstala. „Do tretjega rado teče“ in lop! zopet je na tleh. O, ti grda, slaba pot! Vodnik jej hoče pomagati, a glej! tudi njemu se zdrsné in pade. Obrzgal se je na kolenuh. —

Po noti pa je imel v sanjah čudno vizijo: Tam iz luninih višav priplava prikazen. Na glavi ima visoko, škofovsko kapo. Brada mu je poraščena. Nekaj časa molči, slednjic zažuga s prstom in izpregovori z zamolklim, svarilnim glasom: „Josko, Josko, ne poznaš li mojih ukazov?“ Prestraši se. Srce mu bije hitreje. Nekaj časa molk. — Konečno se vendar-le osrči in reče:

„Ne poznam jih. Kdo pa si?“

„Jaz sem Gregor sedmi.“

„Poslan sem k tebi, da te posvarim.“

„Je-li res pa, kar praviš,“ reče sanjač.

„Imas li priče?“

„Bog mi je priča, kateri me je poslal.“

„E, kaj Bog,“ pravi sanjač razburjen, „tega napravim jaz vsaki dan!“

Prestrašil se je te svoje smelosti tako hudo, da se je prebudil. Znoj mu je kapal s čela, vsak las je imel svoj curek. Pa zopet je zaspal v strahu, ves zarit pod odejo, in imel je čudne sanje o celibatu Gregorja sedmega, o „dobri volji“ in o „slabosti mesa.“ —

„V farovžu sem bila. Sestra moja je bila v kuhinji, a jaz sem smela v gospodovo sobo. Gospod je bil tako dober, da mi veli sestri za mizo. On se spreha gori in dol. Misli. —

Brati ne znam, a gospod mi ponudi veliko, debelo knjigo. Odpre jo. Pečna je raznih lepih in nelepkih slikarij. Prijazen gospod mi kaže na podobe in preobrača liste. Obracal je hitro, da prehitro. Ko je pršla na vrsto kaka lepa možka postava, mi je privzdignil knjigo prav pod nos; ne vem pa, zakaj. To pa vem, da gospod je jako uljuden.

A poslušajte, kaj se zgodi! — Tema se mi je začela delati pred očmi, pala sem v nezavest; zdelo se mi je, da sem zaspala.

Če bi dobrega gospoda ne bilo zraven, gotovo bi padla in se morda poškodovala. Čez štiri ure se prebudim. Blagi gospod me je spravil v posteljo. Prav lepa postelja je bila, no, bilo je lepo. Samo sanje sem imela težke, čudne. Sanjalo se mi je namreč, da sem ležala doma v postelji. Luč sem bila ugasila pred kratkim. Tema je, kakor v rogu. Vendar se mi je zdelo, da vidim lezti črnega mačka v posteljo k meni. Zona me je obhajala. Sapa mi je zapirala. Ljudje božji, poznate li „moro“? — Ta je bila. Groza me še sedaj spreha, ko se spomnim teh mučnih sanj. Maček mi je zlezal najprej na noge in zdelo se mi je, da gre višje in višje. Slednjic me prime tudi za grlo. Nič si nisem mogla pomagati. Dihati nisem mogla več. —

Ko se prebudim, je stal gospod zraven. Sram me je bilo, da so me morali v farovžu odnesti na posteljo. Prijazni gospod me pa potolaži, češ, kaj jednekega se lahko pripeti vsakemu. „Dolgo te je držala nezavest,“ pravi, „sedaj bodeš morala oditi.“ Odsla sem. Sestra v kuhinji me je že težko pričakovala. Pozdravila me je z besedami: „Kaj si delala tako dolgo pri gopodu?“ Ker sem pa bila takrat še vsa zbegana od sna, sem jej odgovorila na kratko: „Gospod mi je pisal štiri pisma v Trst, po drugi sprahi.“

Tako se je godilo nasi Jeri. Še je ziva. Ako se čitatelj hočeš o resnici prepričati, lahko se še. Rada ti pove o tisti „mori“. —

Iz Svetega pri Komnu, dne 13. febr. 1901. — Po klerikalnem geslu: „Najpoprej spravimo pod nogo našega vbogega kmeta in vse bode naše!“ je priobčila „Gorica“ od 12. feb. t. l. dolg dopis, v katerem hvali v deveto nebo našega načelnika, a zasramuje po klerikalni navadi naše može in ude starasinstva komenskega, ki ne trebijo v klerikalni rog.

Hvala načelniku, sestavljena po znanem Lojzku v Gorici, je poslana od našega načelnika samega in reči moramo javno: lastna hvala smrdi!

Res je, da so naši naprednjaki vložili utok proti volitvi novega gospodarskega sveta, a dokler isti ni rešen od pristojne oblasti, ne more ne g. načelnik ni nikdo drugi govoriti ni pisati, da dotični ugovor je piskav in tudi če se ne ugodí omenjenemu utoku, bodo svečanski naprednjaki vsejedno ostali v Svetem, kjer se nahajajo i danes.

Tone Jakončev piše, da smo mi naprednjaki temeljito pogoreli pri volitvi novega gospodarskega sveta. Kako more on o tej pogorelosti govoriti, ne vem, kajti naprednjaki se niso volitve niti udeležili, torej niso mogli pogoreti. Istina je, dragi klerikalni Tone, da mi nismo pogoreli!

Dalje piše „Gorica“, da naši naprednjaki so si izmislili novo zvijačo, namreč, da hočejo odpraviti „gospodarski svet“ in da se pri tem poslužujejo nepoštenih sredstev. Prav, Tone! Ako se mi poslužujemo nepoštenih sredstev, udamo se radi, a ker imamo čisto in lahko vest, ne moremo tega storiti. Res je, da naši vodnjaki so v zane-marjenem stanju, česar je kriv sam naš g. načelnik Tone Jakončev, in večina občanarjev, 48 na številu od 90 obstoječih, je temu pritrđilo s tem, da so se prostovoljno podpisali na prošnjo za odpravo gospodarskega sveta, ne da bi jih bil k temu kdo silil in delal kake obljube, kakor piše klerikalni Tone.

Da nima kat. občina Sveto nikake koristi od gospodarskega sveta, je jasno kakor beli dan, in isti jej služi le za „ponos“ in nič drugega. Kako škodo pa prinaša rečeni gospodarski svet občanarjem v Svetem? Občina Sveto mora prispevati županstvu v Komnu potrebne zneske, a poleg tega mora vzdrževati lastni gospodarski svet doma, ki jo stane vsako leto najmanj 2600 K, a ker gospodarski svet obstoji gotovo prej kakor od leta 1887., znašajo ti brezpotrebni stroški gotovo veliko več kakor rečeno.

Dokazano je torej, da gospodarski svet je naši občini v škodo in ne v korist. Kaj je napolilo namreč občanarje do tega sklepa, da se odpravi gospodarski svet, je znano, namreč brezpotrebni troški in izjava g. načelnika Toneta, da ako ne bode i nadalje on načelnik občine, ukrene on potrebne korake, da se odpravi gospodarski svet; tako se je on izrazil lansko leto o košnji sena, kje, ve on sam prav dobro. Torej, ker ima on take misli, zakaj bi jih ne imela večina občanarjev; ali ste razumeli gospod Tone?!

Kar klobasari „Gorici“ dopisnik o delovanju sedanjega načelnika Toneta, odgovorjamo to le: Kar je on potiral, so plačali občanarji sami, in kadar je on to tirjal, je vršil le svojo sveto dolžnost načelnika in nič drugega, ali da se ni pri tem delu posluževal eksekutivnih korakov, gre hvala občanarjem samim, da so te zneske plačali, ne da bi trpela njih imovina.

Gledé obrekovanja podpihivalcev v Komnu na naše napredne može, ne odgovorjam jaz, ker sem gotov, da se znajo oni sami zagovarjati, ako se jim bo zdelo sploh vredno, oglašati se na tiste norosti.

Ob tej priložnosti ne morem si kaj, da bi ne pogledal nazaj na dneve volitve volilnih mož za državni zbor. Naš Tone je bil namreč glavni agent klerikalne stranke in ponujal je — pisem, samo ponujal — srebrne kronice zapeljanim volilecem, a na dan volitve ni bil tako dobrosrčen, da bi plačal Malodolcem, ki so čakali lačni cel dan v Komnu, par litrov vina, ampak nesel je srebrne kronice nazaj, od koder so prisle.

Dragi Tone! Znano nam je, da ste klerikalni podrepnik, jezuit prve vrste, kajti niste toliko odkritosrčni, da bi gledal z očmi v človeka, kadar govorite z njim; to je torej očitno znamenje kosmate vesti in nič drugega!

Iz Lokavca pri Ajdovščini. — Neki dopisnik iz Lokavca dne 31. pret. m. je radoveden, kaj se je zgodilo z „Zavarovalnico goveje živine za Lokavec“, katero se je sklenilo ustanoviti na shodu pri Rebku že pred dvemi leti.

Prav nič do 7. decembra 1900. Ta dan pa so se poslala pravila c. kr. namestništva v Trst v potrditev. A c. kr. namestništvo, katero je že nebroti sličnih pravil potrdilo, je pravila jednostavno zavrnilo z motivacijo, da tako društvo je nekak denaren zavod in potrebuje potrditev c. kr. ministertva. Vprašal bi dopisnika, kako bi on to društvo hitreje oživil od 7. decembra pr. leta, morda s telefonom?!

O krivdi, kdo je toliko časa zadrževal sklep shoda pri Rebku, bi naravnost trdil, da dopisnik sam. I no, kako to!

Čujte, on naj bi založil koleke, dal pravila sposobnemu človeku, ali sam napravil prošnjo za potrjenje in — mirna Bosna, — pravila bi bila potrjena in društvo bi že delovalo.

Vsa pravila te vrste so bila poprej potrjena, a naša ne. Zakaj? Zato ker c. kr.

namestništvo se je blagovolilo premisliti in stlenilo, ne več potrditi slična pravila. Tako je bilo vsaj zatrjeno od kompetentne strani. In dopisnik je to vedel, a vendar išče dlako v jajcu.

Domace in razne novice.

Smrtna kosa. — Pogreb rajne gospe Marijane Mašera v Kobaridu: je bil veličasten, ginljiv, in dokazoval je veliko sočutje ljudstva nad izgubo predrage tržanke Zganovke. Blaga žena naj počiva v miru v domači zemlji. Preostali pa na naše iskreno sozlagje. — Dostavljamo, da vrla pokojnica je dala goriskim Slovincem Ugledega sodnega uradnika in jednega sina še visokosolca. — Pokojnico so poznali daleč na okrog, ker Zganova gostilna je bila veliko let zatočišče in prenočišče popotnikom.

Zborovanje zborov „pevskega in glasbenega društva v Gorici“ je bilo jako dobro obiskano, in je ta dober obisk dokazal, kako žive simpatije goji razumnost goriskih Slovencev do tega velepomembnega društva. Natančno poročilo moramo radi obilega drugega gradiva odložiti za prihodnjo številko.

Nesreča. — Hlapec Dorjev (gospoda Izidorja Ostana) s Srpenice je vozil večerj po navadi s težkim vozom v Gorico. Morda je zaspal, a na ročinjskem klancu je padel z voza, ki mu je šel tež obe nogi in jedno roko. V strašnem stanu z zmečkanimi udi, ali živ, je obšel na cesti. Konji so ali naprej. Dšla ga je večerna posta, na kar so ga spravili v Ročinj in v bolnišnico v Gorico.

Vipavska železnica. — Podjetnika z inženirji sta dšla. Te dni se zaznamujejo zemljišča, katera železnica pobere, da jih posestniki ne bodo več obdelovali zdaj, ko se pomlad bliža, in se zapored odkupijo. Priporočamo povsod mirno poravnavo, ker posilna razlastitev navadno ni v korist posestniku. — Čas je, čas, da prihajamo od besed do dejanj!

„Boksarija in boksarji“ ali velika maskarada „Goriškega Sokola“ se bo vršila danes. Čitalnična dvorana je jako okusno okinčana z raznimi eksotičnimi rastlinami in znaki krasote daljne Boksarije. Maske opozarja odbor, da so demaskiranja proste le one, ki se izkažejo z vstopnico, katere ima na razpolago tudi še danes gospod Rudolf Konjedic, trgovec v Gorici. Vse ostale maske pa se bodo morale demaskirati dvema odbornikoma, ki sta za to odločena od odbora. Veseliki odsek je storil vse, kar je bilo mogoče, da napravi veselico zanimivo in živahno, kar gotovo tudi bude. Na svidenje torej zvečer mej Boksarji!

Kolesarsko društvo „Gorice“ in **televadno društvo „Goriški Sokol“** prireditelj svojim članom jutri na pepelnico sredo v hotelu pri „Treh kronah“ v svrhu ozdravljenja vseh od Pusta pobedenih železcev veliki „Sanatorium mucorum“. Kot „arcnije“ zapisejo navzočim razne suhe in marinirane arnike, v aromatični čebuli namočene ruse, sardale, sardine, kaviar in druge jednake „mačka“ moreče substance. Goslje dobro došli! Pricetek ob 8. uri zvečer.

Volitve za cestni odbor kanalskega okraja so se vršile v soboto 16. t. m. v Kanalu. Vseh volilcev je bilo 55, volitve se je udeležilo 51. Izvoljeni so bili: Testen Jožef, župan v Kalu, z 51 glasovi; Konjedic Andrej, župan v Deskli, z 51 glasovi; Zega Miha, župan v Kanalu, z 51 glasovi; Lovišček Luka, župan v Ajbi, z 51 glasovi; Stanič Valentin, župan v Batah, s 47 glasovi; Zbogar Jakob, podžupan na Banjšicah, s 37 glasovi in Medvejšček Janez, župan iz Anhovega, s 36 glasovi. Za namestnike: Cvetrežnik Andrej, podžupan iz Avč, z 51 glasovi; Vinkler Blaž, podžupan iz Lokavca, z 51 glasovi in Perše Alojz, župan iz Ročinja, s 36 glasovi. — Kot največji davkoplačevalec vstopi v novi cestni odbor g. Franc Malnič iz Kanala. — Volitev je bila živahna. Ker je v okraju 10 županstev, niso mogla dobiti vsako svojega zastopnika; dobila pa so županstva Avče, Lokovec in Ročinj namestnike. To je bil tudi vzrok, da se volilci iz Lokovca niso udeležili volitve.

O volitvi cestnega odbora kanalskega. — Pišejo nam: Kakor čujemo, se je vstelo najvišjemu davkoplačevalcu g. Fr. Malničju tudi osebni davek, kar bi se po našem mnenju ne bi bilo smelo zgoditi, ker ni o tem v cestnem zakonu in drugih zakonih nikjer nič določenega. Ako pa velja ta odredba vlade za volitev v cestne zakone, zakaj ni veljala tudi za državnozbornske volitve. Ako bi se bil pri poslednjih vsteval tudi osebni davek, tedaj smo bili skoraj gotovo imeli Slovenci na Goriškem toliko velikih posestnikov, da je bil v tej skupini izvoljen Slovenec. Ali se je to vstevanje osebnega davka zgodilo nalašč ali nevedoma? Dognali smo, da se je zaradi tega vložila pritožba.

Potres. — V soboto zvečer ob 9.05 je bilo čuti lahek potres. V Gorici so ga čuli v hišah, ki so zidane bolj elastično, docim v močnejših zidovih niso nič vedeli o potresu. Poročila o potresu so dšla z raznih strani: dežele, tako iz Kanala, Čerčič, Sturij, Rihemberga, Dornberga, Podlake itd. Iz Kamenj na Vipavskem se nam poroča, da so ga čuli tam dne 16. t. m.

ob 8. uri 56 min. zvečer. Gibanje bilo lahko, krog 5 sekund. Gibanje bilo od juga proti severu. — Potres so čutili tudi v Trstu in drugodi, kakor čitamo v listih in kakor se glase druga poročila.

Iz Sežane, 16. febr. — Pri današnji volitvi načelnista cestnega odbora sežanskega je bil z vslikom zopet izvoljen načelnikom obče ljubljani in splošnosti narodnjak g. dež. poslanec Anton Muha v Lokvi in ravno tako podnačelnikom pa gosp. Andrej Kocijan, župan povirski.

Interpelacija dr. Gregorčiča. — Dr. Gregorčič je stavil v državnem zboru interpelacijo, ki se tiče v glavnem kozjereje v gorenji soski dolini, ovir, ki se jej stavijo, itd. Konečno pravi v vprašanjih do ministerstva:

1. Ali je voljno prenehati z eksekutivnim iztirjanjem zastarelih glob radi kozje paše v občinah: Dreznica, Zaga Kal (Bovec), Soča in Trenta v političnem okraju tolminskem na Primorskem?

2. Ali je voljno, popolno odpustiti omenjene zastarele globe, ker zadevajo ubogo ljudstvo, ki se bori z revščino?

3. Ali je voljno, urediti kozjerejo v navedenih občinah na tak način, da se bo pri tem jemal ozir ne le na koristi gozdo-reje, ampak tudi na koristi prebivalstva in sicer prezpogojno in v polni meri?

4. Ali je voljno, dovoliti kozjo pašo v navedenih občinah, dokler se stalno ne uredi, pod istimi pogoji in na isti način, kakor je to veljalo še pred desetimi leti?

Ta interpelacija nas spominja živo one interpelacije, katero je stavil lani dr. Tuma v deželnem zboru ter jo naslovil na ministra za poljedelstvo, kamor tiče. Ista končuje:

Ali pozna Njega ekscelenca obupni gospodarski položaj Tolminskega in posebno Bovškega okraja?

Ali ve Njega ekscelenca, da je obstoj planinskega prebivalstva edino le v živinoreji, in da je ta odvisna po vsem od planinske in deloma od gozdne paše?

Ali ve Njega ekscelenca znano prestrogo postopanje c. kr. gozdnih oblasti brez gospodarskega načrta?

Ali je Vaša ekscelenca voljna storiti konec takemu škodovanju planinskih živinorejcev?

Ali misli Njega ekscelenca storiti urnih korakov, da se oblastva lotijo zajezevanja hudournikov, pogozdovanja bregov, regulacije vodotokov po splošnem načrtu, ki se ima polagoma izvršiti tekom gotove dobe?

Ali misli Njega ekscelenca ublažiti že naložene globe, oziroma oprostiti prizadete plačila istih, posebno v slučajih, v katerih gre za prepovedi nekaterih delov planinskih pašnikov in planinskih gozdov?

Čitatelji morejo razvideti iz tega podobnost obeh interpelacij. Kar se tiče vsebine obeh interpelacij, moramo reči le to, da bi želeli, da vlada konečno sprevidi potrebe, v njih navedene, zlasti v prvi temeljito označeni interpelaciji dr. Tume. To se nam je zdelo potrebno omeniti radi tega, da pokličemo prizadetu prebivalstvu v spomin, da dr. Tuma se je potegnil že ob svojem času za obupni gospodarski položaj posebno bovškega okraja ter da dr. Gregorčič ni povedal nič novega; menda se bo ta interpelacija tudi tako prava v tolnačila! Izrekamo željo, da bi se vsreglo opravičenim zahtevam prizadetih, in upamo, da ne bo nikdo napačno fruktificiral te interpelacije za najbližjo bodočnost.

O unijatstvu. — Zadnja „Gorica“ piše o prestopu Ricmanjcev v unijatsko cerkev tako-le:

„Pri vsakej priložnosti se ga spominja „Soča“ in grozi duhovščini s tem dogodkom. Revica, ali veš, zakaj se prav za prav gre? Ricmanjci so prej ko slej še vedno katoličani, imajo še vedno prejšnjega katoliškega duhovna, imajo še vedno rimski obred, imajo še vedno rimskega papeža za poglavarja — le jezik je mesto latinskega — staroslovenski. Katoliška slovenska duhovščina se tega dogodka in ednakih prav nič ne boji, saj se je nekaj v solah učila tudi staroslovensčine in je morda bolje zna kot urednik „Soče“ in nje pomagali, ki komaj znajo staroslovenski abc.“

Tako, sedaj ste čuli! Na obreganja ob nas se ne oziramo, pač pa na drugo vsebino. Ali smo trdili mi kedaj kaj drugega gledé Ricmanj in unijatske cerkve? Saj smo vedno tako pisali tudi mi! Vsa vera ostane ista, le obred je staroslovenski, veljaven v katoliški cerkvi? To je vse tisto, kar smo pisali i mil — „Prim. List“ pa laže o stari veri, o staroverskih obredih itd., kakor da bi bila unijatska cerkev čisto nekaj drugega od rimsko-katoliške tudi v veri! Sedaj pa ga je lopnila sama „Gorica“ po lažnjih ustih!

Tu vidite, kdo piše resnico o unijatstvu. Tako je res, kakor je pisala „Soča“, kar je sedaj potrdila, menda nehoté, tudi „Gorica“.

Letno poročilo o morskem kopalnišču Gradec. — Pred nami leži poročilo tega prevažnega morskega kopalnišča za preteklo leto. Iz istega posnemamo, da lani je bilo sprejetih v to kopalnišče 251 skrofuloznih otrok, in sicer 113 dečkov ter 138 deklic, skoro vsi v starosti 6 do 14 let. Od teh jih je zapustilo kopalnišče 117 ozdravljenih, 131 se je zdravje jako poboljšalo, pri 13 pa je ostalo stanje neizpremenjeno; umrl ni nihče. Povprečno število oskrbovalnih dni znaša 53½. — Med kraji, iz katerih so bili doma bolni otroci, čitamo iz naše dežele imena: Gorica, Podgora, Snežatno, Gabrije, Smartin, St. Ferjan, Lokve, Komen, Pliskovica, Tolmin,

Bovec, St. Andrež, Solkan ter cela vrsta krajev iz Furlanije. Potem pa iz drugih krajev: s Kranjskega, Tirolskega, Stajerskega z Ogerskega, iz Trsta, z Dunaja itd. Letni račun kaže take-le številke: Blagajnični preostanek od lani K 10.976.20; dobrotniki so darovali K 24.907.94; uplačani vzdrževalni troški K 1556; troški za zidanje K 2713.29; troški za spremstvo K 1040.66; troški za nadziranje K 1181 in zraven se razni drugi troški. Dohodkov je bilo skupno K 37.440.14, izdatkov pa K 18.115.03. Društveno premoženje: poslopje, park, premočnosti, perilo, razne potrebščine itd. znaša s koncem lanskega leta K 205.325.11. — Predsednik temu dobrodelnemu podjetju je Franc grof Coronini. — Konečno še par opazk: Poročilo je pisano v nemškem jeziku. Ali je izdano tudi v laskem, ne vemo; najbrže pa da. Pricakovati bi pač smeli, da vodstvo kopalnišča spoštuje v toliko slovenski, domači deželni jezik, katerega govori večina prebivalstva, da bi izdajalo svoja letna poročila tudi v našem jeziku. Potem pa pisava krajev: Plescovizza, Snesatna, Logua itd. Takih krajev ni, pač pa: Pliskovica, Snežatno, Lokva itd. Bolec je pisan pa pravilno slovenski. Na to stran bi bilo pač umestno malo več prav o, ravlične-nega obzira!

Po hribu sv. Valentina nad Solkanom je bilo videti v nedeljo zvečer imeniten prizor. Najbrže so bili zažgali dečki travo, ki je sedaj suha, ali pa so hoteli zakuriti kak kres, vsled česar se je razširil s čudovito hitrostjo ogenj po celi strani hriba, kar se je videlo iz Gorice kakor neka izredna prikazen. — V nedeljo namreč je bil „shod“ v St. Mavru, kakor je vsako leto na nedeljo po sv. Valentinu. Tako svetlo in sijajno pač še niso obhajali tega „shoda“, kakor preteklo nedeljo.

Ljudsko štetje. — Sodni okraj ajdovski je stel dne 31. dec. lani 2250 hiš s 14.471 prebivalci, kanalaki 2272 hiš s 13.301 prebivalcem, v goriški okolici pa je bilo 7285 hiš in prebivalcev 40.834.

Od nekod. — Čujte to zanimivo dogodnico: Prišel je po opravilu v zadevah kraljeva šolskega sveta k predsedniku istega — v farovž. Na hodniku stoji župnik in kaplan pred sprejemno sobo. Po kratkem pogovoru odpre g. župnik vrata sprejemnice in reče: „Prosim naprej“. Stal je slučajno prvi pri vratih. Ni slutel in kakor gost je inel po svojem mnenju prednost, prvi vstopiti, ker g. kaplan je itak domači v farovžu. Res stopi prvi na prag sobe. Toda za njim se oglasi g. dekan: „Hm, ja, prosim, naj gre gosp. kaplan naprej! Veste mi duhovni imamo prednost. Mi imamo več sol in znamo tudi več! Hm, ja!“ — Razume se, učitelji so ničle! Ti, uboga učiteljska para! Radovedni smo pa, kako so sprejeli gosp. učitelj nasprotnega tabora v farovžih, ako se naprednim tako godi. — Ves daljši komentar o razmerju med duhovščino in učiteljstvom prepuščamo p. n. čitateljem, ki naj upoštevajo tudi to, kako grdo piše „Gorica“ o naprednih učiteljih in kako grdo dejanski postopa z njimi duhovščina! Gorenji slučaj govori cele knjige!

Razglednice z lastno sliko (portretom), krasno izvršene, izdeluje slovenska tiskarna E. Wogrinsits, Dunaj, IX./2. Lazarethgasse 6, po vsaki fotografiji, ki se ji pošlje. Cena za eno razglednico je samo 12 krajcarjev a naročiti se mora najmanj 10 komadov od 1 slike. Čisti dobicek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda; opozarjamo zato čitatelje na to podjetje.

Dr. Šusteršič v album. — „Jedinstvo“, glasilo hrvatske narodne stranke v Dalmaciji, piše: „Slovenskim klerikalcem hočemo reči le par besed. Ako sta na žalost dva parlamentarna kluba na Dunaju, namesto jednega, za poslance slovenskega juga, zato naj obdolžujejo svoje ljudi, kateri so hoteli, da naši poslanci vstopijo v Šustersićevo centrum, na kojega vratih je stalo zapisano, da v njem ni prostora slovenskim naprednjakom. Hrvatski poslanci, ob katere se obrega „Slovenec“, so bili povsem lealni. Obzalujoči razpor med Slovenci se niso vanj vmešavali, ali izjavili so, da oni nečejo v klub, v kojem ne bude mesta vsem južnim Slovanom. Ker je Šustersićevo osnoval centrum, z izjavo, da v ta centrum ne morejo slovenski liberalci, je bil osnovan drugi klub hrvatsko-slovenski, koji sprejme vse, liberalce in klerikalce, samo da so Slovani.“

V drugem pa najbolje odgovarja „Slovenec“ češki časopis „Nar. Listy“, ki pravi: „Konstatujemo žalostno dejstvo: razdor med Slovenci je gotova stvar. Slovenci so razdeljeni v dve skupini. Vsi poskusi za zjediničenje so se izjalovili. Razbili so se ob nezostljivost in trdoglavost dr. Šusteršiča, o kojem se celo govori, da je postopal v smislu dr. Körberja samo, da se razdvoji hrvatsko-slovenska delegacija, kar je bilo vladu pri srcu, isto kakor je želela, da se razdelijo tudi Čehi. Ve se o dr. Šusteršiču, da je pomočnik vseh vlad ter da se klanja vsem, kakor tudi dr. Ebenhoch, samo da bi iz tega izrcpal kakoršnokoli korist klerikalizmu.“ — To bo menda organu klerikalcev, „Slovenec“, zadosti, kar mu pišejo bratje Čehi iz Praga, in to naj mu bo celi odgovor na ono besnost, katero neče proti Hrvatim v Dalmaciji, kateri znajo razločevati vero od narodnosti ter razumejo, da se v cerkvi služi Bogu, v parlamentu pa narodu. Vse na svojem mestu!“ — To je lep, zna-

čilen glas od uglednega časnika v Dalmaciji, ki popolnaje obsodbo politike in postopanja dr. Šusteršiča. Obsodili so ga napredni Slovenci na Kranjskem, Goriskem, Stajerskem, Hrvatje v Istri in tudi v Dalmaciji, torej na vseh straneh! — Mein Liebchen, was willst du noch mehr?

Listalca. — Gospod Andrej Jakil v Rupji: Gledé na Vaš cenj. dopis od 14. t. m. potrjujemo, da Vi niste pisali dopisa iz Mirna v št. 15. „Soče“ ter ne stojite z njim v nikaki zvezi. — Gosp. Hrabr. Vogrič v Tolminu: Z ozirom na cenj. Vase pismo od 15. t. m. potrjujemo, da Vi niste pisali dopisa iz Tolmina z dne 9. t. m. v „Soči“ ter ne stojite z njim v nikaki dotiki.

Razgled po svetu.

Avstrijska posest na Kitajskem. — Po vzgledu ostalih držav si je prisvojila tudi naša monarhija kosček kitajske zemlje, da si sežida na njem konzulatsko poslopje in poslopje za uradništvo in druge avstrijske podanike. Po naročilu poslanika barona Czikkana so dospeli 10. t. m. podkonzul Silvestri, poročnik Gassemayr in stotnik Wojczik v Tientsin ter v ime naše vlade zasedli 06 kvadr. kilom. kitajskega sveta ob cesarskem prekopp. Okupirani svet mejti baje na jedni strani reka Peiho, na severni cesarski kanal, na zahodni pa takozvani Mud-Wall, neke vrste utrdba, ki zaokrožuje na zahodu kitajski del mesta Tientsina, mej tem ko na vzhodni strani deli reka Peiho ta del od ostalega mesta. Južnega trikota so se polastili Nemci, potem pride angleški, francoski in japonski del. Nato sledi četverkoten del pravega kitajskega mesta, ki se na severu in vzhodu dotika najnovejše avstrijske posesti. Ta se, kolikor je sedaj mogoče presoditi, ne dotika niti železnice niti reke Peiho in bo torej zveza mogoča le po cesarskem kanalu.

Na Španskem se razvijajo razmere čedalje hujše. Demonstracije so obrnjene naravnost proti dinastiji in vladi, katera si ni mogla pomagati drugače nego da je uvedla vojaško diktaturo, v Madridu pa je razglašeno obsedno stanje. — Toda težko, da bi odstranile še tako trde odredbe bližajočo se revolucijo, ki nastaja kot odpor proti dosedanjim groznim nasilstvom.

Tretji kongres slovanskih časnikarjev bo letos v Dalmaciji v Dubrovniku, počeniš od 8. aprila dalje nekaj dni. Nalogo, urediti vse, kar tiče za ta kongres, je prevzel g. dr. Mazzura v Zagrebu.

Avstrijska trgovina in Švica. — Združene države so odvzele v marcu pret. leta Švici največje colnske ugodnosti, na kar je proglasila Švica nasproti Združenim državam isto. Nastalo je razmerje, ki koristi največ Avstriji, ker bodo mogli zdaj avstrijski izdelki konkurirati ameriškanskim. Čeli vrsti izdelkov se odpre s tem pot v Švico.

Za boj v južni Afriki so Angleži doslej dali 86 milijonov funtov sterlingov, a sedaj so najeli zopet v ta namen 11 milijonov funtov sterlingov. Angleška je doslej poslala na bojišče 267.000 mož, od katerih je 80.000 mrtvih in ranjenih, 20.000 jih je postalo s časom za boj nesposobnih, 173.000 možem pa 20.000 Burov ovira vsako napredovanje.

Stara pestunja.

Poljski spisal M. Balucki.
(Dalje.)

Ko so prižgali že svetilnice na ulicah, sta bili do dobrega utrjeni v svoji domišljiji in Kasija si je prva drznila reči:

»Bržkone so ga vrgli ti krivoverci, ti profesorji! ...«

»Nu, čemu on ni prišel?« vpraša Ljucinka nevoljno.

»Zato, ker je ponosen, pa se sramuje.«

»Me bi ga razvedrile in potolazile ...«

»Mar ne kaže, stopiti k njemu?« Ljucinki so se zablížčale oči in zahvalila je starko za to misel; poslednja pa, videča, da je njen nasvet gosposkični všeč, je urno dela na-se robec ter zdrinjala proti Hipolitovemu stanovanju.

Toda v njegovih oknih je bilo temno in vrata je našla zaprta. Skoro jedno uro ga je čakala zamán pri vratih. Dočakala je samo njegovo služabnico, ki je prišla v hišo z zavojem pečiva in dvema steklenicama vina. Kasija je poznala to žensko, pa je ni ljubila, ker je bila kaj lahkomišljena oseba. Toda sedaj je bila primorana, prva ogovoriti jo, vprašavši jo, če mar ne vé, kje je gospod Hipolit.

»Da, pri moji gospe. Ona me je poslala po večerjo. Gospod Hipolit je prestal preskušnjo, torej imata sedaj praznik.«

»Kdo je ta gospa?« vpraša vznemirjena Kasija.

»Kdo jo pozna! Marsikaj so govorili o njej. Sedaj se je še le jela postavljati, odkar jo je gospod Hipolit snubil.«

»Snubil? To je nemogoče!« zakliče Kasija s takim glasom, kakor bi jo kdo udaril po kakem bolnem udu.

»Jaz naj bi ne vedela tega? Hvala Bogu, nisem slepa! Saj se ne ljubita od današnjega dne in na svoja ušesa sem slišala, da se oženita, kakor hitro moj gospod prestane preskušnjo.

Če bi se bil bližnji zvonik zvalil na Kasijino glavo, ne bilo bi ji to napravilo večje bolečine in osupnenja, nego ta novica o Hipolitovi ženitvi. Revni starki se je zdelo, da se ji hoče glava razleteti na drobne kosce in ona jo je nezavestno potipala z rokami; v oči se ji je stemnilo in gugajoča se, se je naslonila k zidu.

»Ali ga potrebujete?« jo vpraša služabnica. »Lahko ga pozovem.«

»Ne, ne, nič ni nenavadnega, jaz pridem jutri«, odvrne urno Kasija, katero je strašila že sama misel, zagledati sedaj človeka, tako močno žalečega njeno gospodično.

»Resnica: čemu ju vznemirjati, naj se grlita golobčka«, odvrne služabnica z zlobnim nasmehom ter steče navzgor po stopnicah.

Kasija je ostala pod vrati, oprta ob steno; vprši oči v tla in žalostno odkimovaje z glavo, je rekla globoko vzdihljivo: »O revna moja golobica!« in solzé so ji v potoku teklo po licu.

Izmučena, onemogla od gorjá, se je privlekla domu. Šla je, kakor bi imela svinec v nogah, a vendar je še prišla prezgodaj. Ona je hotela, ko bi bilo mogoče, na celo večnost odložiti to minuto, ko bo morala stopiti pred gospodično. Kaj ji naj tudi poreče? Resnice ni moči povedati, lagati pa ona ni znala, to ji nikdar ni šlo po godu. Toda tu se mora zlagati; taka novica bi mogla na mestu ubiti Ljucinko. Ze njej sami je tako bridko slišati to, a kaj še le taki nežni, krhki stvarici! Rekla je torej, da gospoda Hipolita ni našla doma.

»Vi, Kasija, gotovo niste potrkali. Nemara se je zaprl, čuteč se bolnega. Treba bi bilo poizvedeti.«

»Jaz sem trkala, gospodična, da, trkala sem, pa služabnica je rekla, da je odšel.«

»In ni prišel k nam! Da bi si le kaj ne naredil...«

»Ej, kaj vam še vse pride v glavo!« odvrne rozko starka. Žalilo jo je, da se Ljucinka vznemirja za njega, ki tega ni trohice ne zasluži.

»A kaj pa mislite, Kasija? On je tako ponosen, ko se jame mučiti, pa zajde sam Bog vé kam.«

»O, le mirni bodite. Moški se znajo potolažiti. Zajde v restavracijo, se dobro najé, še boljše napije, in vse je kakor z gosí voda.«

»Kasija, kaj je z vami? Vi nikdar niste bili taki,« odvrne Ljucinka karaje. »Za to, ker je on sedaj nesrečen, ga vi ne pomilujete...«

»O pomilujem ga, gospodična, pomilujem«, odvrne starka, zbegnava po tem ukoru, poljublja roke svoji gospodični; »toda preseda mi, da se vznemirjate po nepotrebnem.«

»On se tam, Kasija, še huje vznemirja. Stopite k njemu jutri ter poizvedite, kaj je z njim. Še poprej predno greste po zemlje. Prav, Kasija, ali ne pozabite?«

»Ne pozabim, ne pozabim«, jo pomirja starka, dasi je sama še bolj potrebovala pomirjenja. Ob vsakem pogledu na svojo ljubičico se ji je trgalo srce od bolesti pri misli na to, kako bo trpelo revne dekle, ko izve vse to. Lomila si je glavo, kako jo pripraviti k temu, kako ji to povedati.

(Dalje pride.)

Mala oznanila.

Kočijaz dobi takoj dobro službo. Oglasi naj se pri upravnistvu, kjer dobi pojasnila in naslov.

Štorkinja želi menjati službo. Kje? Pove uredništvo.

Dobra kuharica dobi takoj službo v lepem trgu. Ponudbe na upravnistvo.

Metuljček. Drevi na maskaradi izveš zanimivo novico, katere nisi pričakoval.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrážba poštna.

Dunajski zobni atelje

v Gorici, Raštelj št. 21, II. nadstropje.

Vlagajo se naravnim potom, pri jedi popolnoma rabljeni **umetni zobovi**, brez nikakih bolečin ter brez odstranjenja zobnih korenin.

Zobovje na zračni tlak
(Specijalitet).

Popravljanje in prenavljanje obrabljene zobovja.

Naročila izgotavlja dobro, hitro in v ceno. **Govorne ure:** od 9. ure dopoldne do 5. popoldne.

Trgov.-obrtna registrovana zadruga
z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1, I. nadst.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto - corrent po 3-60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10-letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6-15%.

Vplačevanje se vrši osebno ali potóm položnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9-12 dopoldne in od 3-4 popoldne; ob nedeljak in praznikih od 9-12. dopoldne.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatnine
Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna
veržica fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.

Trdka je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetilje iz razstav ter lišče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nlrnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetiljnice. — Rožni veneli. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na dežel. 2 35-8

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirta na debelo.
Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Za trpeče na kili (Bruch).

Ravnokar je izšla popravljená brošura, razpravlja o ozdravljenju vseh vrst kile iz peresa dr. Reimann-a. Isto pošilja na zahtevo popolnoma brezplačno Dr. M. Reimann, Dunaj 512. VII./2. Nr. 62 poštni predal.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena t. roka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, vosčene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Zahvala.

O prebridki izgubi naše preljubljene matere oziroma soproge

Marijane

izrekamo svojo najsrčnejo zahvalo vsem sorodnikom, preč. duhovščini, gosp. zdravniku Votočki, gg. uradnikom, prijateljem in znancem, ki so prihiteli izkazati pokojnici zadnjo čast in pozdrav.

V Kobaridu, 15. februarja 1901.

Družina Mašera.

„Ljubljanska kreditna banka“ v Ljubljani

Špitalske ulice št. 2

prevzame prijave za nakupovanje fundiranih, ali part. plačljivih 4 1/2% obligacij delniške družbe ogerskih lokalnih železnic, do inkl. 22. t. m. po originalnem kurzu 95%. Prijave se bodejo po možnosti in kolikor čas traja zaloga, v polni meri upoštevane, ter se vrednostni papirji lahko prevzamejo do 15. marca t. l. Navedene obligacije se obrestujejo na podlagi navedenega kurza po 4 1/2% ter se potóm izrebanja vrnejo v nominalni vrednosti. Izrebanje obligacije z zapadlini kuponov vnovično mi v Ljubljani, kakor tudi vse večje banke tu in inozemstva, brez vsakega odbitka davkov in stroškov.

Izšel je ravnokar

Kažipot in koledar po Primorskem

z natančnimi podatki

vseh krajev, uradov, trgovcev, obrtnikov itd. itd.

Dobiva se

v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček v Gorici.

Cena: K 1-60; po pošti 10 vin. več. Naročniki „Primorea“ dobe „Kažipot“ za 1 krono.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7, v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, pečli, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohišstvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cemeta, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Zadnji teden!

Prvikrat v Gorici v Vrtni ulici
Lifkov veliki historični mehanični

muzej in panoptikum

v katerem so umetniška dela modelirske umetnosti in mehanike, izdana v zgodovinskih in mitoloških vosčenih figurah v življenski velikosti, elegantno in dragoceno opremljene, kakoršne se tukaj še niso kazale.

Vstopnina 30 vin.; vojakl in podčastniki plačajo 20 vin.

Odprto vsak dan od 9. ure dopoldne naprej.